

فروهنگ جامع اصطلاحات
موسیقی

گردآوری، ترجمه، تالیف
فریدون ناصری

ناصری، فریدون، ۱۳۰۹-

فرهنگ جامع اصطلاحات موسیقی: اصطلاحات آلمانی - اسپانیایی - انگلیسی - فرانسه - لاتین /
گردآوری، ترجمه، تالیف فریدون ناصری - {تهران}: روزنه ۱۳۷۸

ISBN: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۷۶-۶۷-۴

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا (فهرست‌نویسی پس از انتشار)

۱. موسیقی - واژه‌نامه‌ها چندزبانه ۲. موسیقی - اصطلاح‌ها و تعبیرها الف.

۷۸۰/۳

ML۱۰۰/ن۲۴

۷۷/۵۴۱م

کتابخانه ملی ایران

فرهنگ جامع اصطلاحات موسیقی

گردآوری، ترجمه، تالیف
فریدون ناصری

طرح جلد: رضا عابدینی

چاپ و صحافی: پردیس دانش

آدرس: خیابان مطهری، خیابان میرزای شیرازی، پلاک ۲۰۲، واحد ۳، انتشارات روزنه

تلفن: ۸۸۸۵۳۶۳۱-۸۸۸۵۳۷۳۰ ☎ نمابر: ۸۶۰۳۴۳۵۹

سایت: www.rowzanehnashr.com 🌐

rowzanehnashr 📍

rowzanehnashr 📷

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۷۶-۶۷-۴ ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۷۶-۶۷-۴ ISBN: 978-964-6176-67-4

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است *

تلفظ حروف ایتالیایی

در زبان ایتالیایی تلفظ حروف:

A. B. D. E. F. Ì. M. N. O. P. Q. R. T. V.

مشابه تلفظ در زبان فرانسه است.

حرف C

حرف C مثل حرف K تلفظ می‌گردد، و در برابر حرف‌های A. O. U و حرف‌های E. I مثل Tchl، Tché تلفظ می‌شود بدون تکیه‌ی زیاد روی حرف T مگر زمانی که حرف c دوبار پشت سر هم تکرار شده باشد.

حرف‌های CH

وقتی این دو حرف CH پشت سر هم قرار بگیرند مثل حرف K تلفظ می‌شوند.

حرف G

حرف G جلوی حرف‌های A. O. U تلفظی مشابه زبان فرانسه دارد و جلوی حرف E. I مثل dgi، dgé تلفظ می‌شود بدون فشار زیاد روی حرف D مگر زمانی که حرف G دوبار پشت سر هم تکرار شده باشد.

حرف‌های GH

حرف‌های GH در زبان ایتالیایی تلفظی مشابه زبان فرانسه دارند مثل (guerre جنگ) و یا (guide راهنما) استثناً ghirlanda تاج guirlanda تلفظ می‌شود.

حرف L

حرف L در غالب اوقات تلفظی مشابه‌ی زبان فرانسه دارد اما هنگامی که قبل از حرف L حرف G قرار بگیرد و به دنبال آن حرف A باشد تلفظی گنگ و تقریباً در حلق و بینی پیدا می‌کند مشابه‌ی کلمه‌ی فرانسه‌ی (fille دختر)

حرف S

بین دو حرف صدادار S مثل حرف Z تلفظ می‌گردد.

حرف U

حرف u در ایتالیایی ou تلفظ می‌شود.

حرف Z

در بعضی لغات حرف Z مثل Dz تلفظ می‌شود و در بعضی دیگر مثل Ts کاربرد این دو نوع تلفظ متفاوت در متن فرهنگ موسیقی آمده و توضیح داده شده است. معانی چندگانه‌ی یک واژه‌ی با علامت ویرگول (،) از هم جدا شده است اما آنچه که بعد از دو نقطه (:) می‌آید معانی و مفاهیم دیگر همان لغت یا اصطلاح است.

□ □ □

همه‌ی لغات و جمله‌هایی که ملیت آنها ذکر نشده است ایتالیایی هستند. لغات ایتالیایی و لاتینی در این فرهنگ با حروف نیمه بزرگ نوشته شده و تمام لغات آلمانی با حروف بزرگ ولی کوچک ثبت گردیده و در برابر هر یک از لغات و اصطلاحات آلمانی بین پرانتز سه حرف (All) قرار گرفته است. مجموع و کلیه‌ی جملات ایتالیایی و آلمانی که از دو لغت بیشتر ترکیب گردیده است در بخش تکمیلی جای داده شده است و در بخش ضمیمه مجموعه‌ی بزرگی از لغات جدید اضافه گردیده است.

A

A. A. Avec. AU.

(آ: آوک: او)

۱. حرف ربط: با، بوسیله. ۲. در برابر یک حرف صدا دار Ad نوشته می شود. ۳. در آلمان و انگلیس نت La را با حرف A می نویسند و نشان می دهند.

A battuta. [bat - tou - ta].

آبآتوتا.

در میزان، در میزان ضرب شماری شده، در میزان با ضرب هایی کاملاً منظم و مساوی. در گذشته این اصطلاح برای رستیانیف های récitatifs اجباری (رستیانیفی که اجباراً با یک ساز همراه بود) به کار می رفت امروزه می گوئیم A tempo (نگاه کنید به این اصطلاح).

A cappella. [de chapelle].

آکاپلا.

۱. این اصطلاح در موسیقی کلیسا به کار می رفت و تعیین می کرد سازهای ارکستر با بخش آوازی (خواننده، خوانندگان) هم صدا unisson همراهی می کنند یا با فاصله ی اکتاو octave. ۲. نامی که به همه ی قطعاتی که برای کلیسا ساخته می شد یا در سبک کلیسایی بود، داده می شد.

A capriccio. [ca - pri - tcho].

آکاپریچیو.

با هوی و هوس فردی، بنا بر میل و خواست نوازنده. به این معنی که اجرا کننده بنا بر میل و برداشت خود و احساسات شخصی قطعه را اجرا می کند.

a cinque . A cinq parties.

آسنگ. آسنگ پارتیه.

در پنج بخش. (پنج نفری) اینجا منظور پنج بخش پشت سر هم نیست بلکه منظور پنج بخش روی هم قرار گرفته است.

- A due.** [dou - é]. **A deux parties.** **آ دو.**
در دو بخش. (دو نفری). دو بخشی که روی هم قرار می‌گیرند.
- A dur.** (All). **آ دور.**
طریقه‌ی آلمانی برای تعیین تنالیت‌ی لاماژور. la majeur
- A la.** **آ لا.**
(نگاه کنید به Alla.)
- A moll.** (All). **آ مول.**
طریقه‌ی آلمانی برای تعیین تنالیت‌ی لامنیور. La minour
- A piacere.** [Pia - tche - re]. **آ پیاچره.**
با اختیار، در نهایت میل و رضایت. این اصطلاح تعیین‌کننده‌ی آن است که اجراکننده بنا بر میل و اراده‌ی شخصی می‌تواند حرکت قطعه یا موومان را کمی تندتر یا کندتر کند. (در این مورد نگاه کنید به: A Capriccio و Ad libitume که تقریباً همین معنی را دارد).
- A piacimento.** [pia - tchi - men - to] **آ پیاچی منتو.**
همان معنی. A piacere را می‌دهد.
- A quattro.** [kouat - tro]. **A quatre** **آ کوآترو.**
در چهار بخش، چهار نفری: چهار بخشی که روی هم قرار می‌گیرند.
- A temp** یا **At^o.** **آ تمپ. آت.**
علامت اختصاری A tempo (به این اصطلاح نگاه کنید)
- A tempo** **آ ته میو.**
در میزان، با حفظ حرکت یا موومان کاملاً در ضرب. این لغت معرف آن است که نوازنده می‌بایست به حرکت یا موومان الزامی تعیین شده توسط آهنگساز بازگردد، چرا که قبل از این به طور موقت خواه با تندتر کردن و یا سنگین‌تر نمودن از موومان مورد نظر فاصله گرفته و جدا شده است. همچنین می‌گویند: *A primo tempo* یعنی می‌بایست بازگشت نمود به حرکت یا موومان پیش از این که اجراکننده با توضیح و علامت‌گذاری آهنگساز آن را تغییر داده و ترک نموده است.
- A tre.** **A trois.** **آ تیره. آ تروآ.**
در سه بخش، سه نفری، سه بخش که روی هم قرار می‌گیرد.
- Ab initio.** **آب این تی یو.**
از آغاز، از اول.
- Abbandonatamente.** **آباندو ناتا منته.**
به حال خود گذاشتن، دست کشیدن: خود را رها کردن، بی‌قید بودن.
- Abbandonevolmente.** **آباندونه ول منته.**
رهایی خواستن، رها شدن، جدا شدن، خواستنی، با خواست و اراده‌ی جدا شدن: با آگاهی دست کشیدن، عمدتاً رها کردن.

فرهنگ جامع موسیقی / ۲۱

- Abbandonandosi.** **آبان دونان دوسی.**
ترک کردن، رها کردن، ضمن ترک کردن، ضمن رها کردن.
- Abbandono.** **آباندونو.**
ترک، رها.
- Abbassamento.** **آباسامنتو.**
فرود آمدن، فرود آمدگی؛ از شدت صدا کاستن؛ به نوانس یا قدرت صدایی کمتر و ضعیف تری رفتن.
- Abbassamento di mano.** **آباسامنتو دی مانو.**
دست را پایین آوردن. دست را پایین تر آوردن. میج را خم کردن، فرود آمدن. پایین تر آوردن و خم کردن دست در محلی که هست.
- Abbassamento di Voce.** **آباسامنتو دی وچه.**
فرود آوردن صدا، صدا را پایین تر بردن، ضعیف تر کردن صدا، از شدت صدا کاستن.
- Abbassando.** **آبا ساندو.**
(برآمده از فعل ایتالیایی abbassare) ضمن پایین آوردن، ضمن کم کردن، ضمن ضعیف کردن.
- Abbellimenti.** **آبالی مینتی.**
زینت، نت‌های زینت. نت یا نت‌های زینت ornament یا Ornaments یک نت یا مجموعه‌یی از نت‌ها است که به منظور غنی تر کردن یا گوناگونی بخشیدن به ملودی یا خطی ملدیک به نت اصلی اضافه می‌گردد. نت‌های زینت یا اورنومان‌ها در آوازهای مدیووال Medieval (آوازهای گریگورین متعلق به قرن چهاردهم XIV میلادی) بسیار زیاد بود. به خصوص در موسیقی قرن XVII هفدهم و XVIII هجدهم میلادی. اورنومان‌ها نخست توسط نوازندگان و خوانندگان به طریق بداهه‌نوازی به کار می‌رفت و بعد به کمک علامات مخصوص مثل (تریل‌ها Trilles موردانت‌ها Mordants گروپت‌ها Grupetti و آپوجیاتورها AppoggiaTures و غیره) نوشته شد. اورنومان‌ها امروزه غالباً در متن موسیقی گنجانده می‌شود. مسئله‌ی مهم و اساسی آن است که اورنومان‌ها همیشه نسبت به آکوردنت‌های بیگانه محسوب می‌گردند.
- Aber. (All).** **آبر.**
ولی، اما، لیکن.
- Abgestossen.** **آب‌گه اشتوسن.**
گزنده، خشمگین؛ خیلی خشک، کاملاً جدا. ایتالیایی‌ها به این اصطلاح می‌گویند. Staccato (نگاه کنید به این لغت).
- Abkürzungen. (All).** **آب‌کور سونگ.**
اختصار، خلاصه، مختصر.
- Abnehmend. (All).** **آب‌نه‌مند.**
گذاشتن این که صدا ضعیف شود و فروکش نماید. کم کردن صدا، ضعیف کردن ایتالیایی‌ها می‌گویند Decrescendo یا Diminuendo (نگاه کنید به این لغت).
- Absatz. (All).** **آب‌زاتس.**
فاصله، اختلاف دو صدا؛ وقفه، درنگ، توقف، ایست، سکوت.

در سال ۱۳۶۱ هنگامی که «اصطلاحات جهانی و لغات رایج موسیقی به زبان ایتالیایی» را به زبان فارسی برگرداندم به اهمیت کار وقوف کامل داشتم و کمبود چنین کتاب‌هایی را در زبان فارسی به خوبی درک می‌کردم. اما فراتر رفتن از آن حد را در آن زمان لازم نمی‌دانستم. مجموعه‌ی لغات و اصطلاحات مورد نیاز جامعه‌ی موسیقی ما در آن زمان از عدد دویست لغت متجاوز نبود، مگر برای گروه بسیار اندکی در صورتی که آن کتاب شامل دوهزار لغت و اصطلاح بود. پس از گذشت ۱۶ سال از تاریخ انتشار آن کتاب و با فعالیت دوباره‌ی بسیاری از مراکز هنری و فرهنگی و اقبال و شوقی که عموم مردم به هنر موسیقی، این هنر والا، نشان می‌دهند، نیاز به یک فرهنگ اصطلاحات جدید موسیقی است.

ISBN 964617667-4

انتشارات آسراف

موسیقی